

Psoriasisista sairastavan sosiaaliturva 2023

Hyvinvointipalvelujen tuottaminen

Hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joiden avulla turvataan ihmisen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveys ja toimintakyky, parannetaan syntyneitä sairauksia ja ongelmia sekä pyritään ennaltaehkäisemään näiden syntyä. Vuoden 2023 alusta hyvinvointialueet vastaavat sekä sosiaali- ja terveystieteiden että pelastustoimen järjestämisestä. Hyvinvointipalveluja tuottavat lisäksi valtio, kunnat, yksityiset palvelun tuottajat ja järjestöt.

Kansaneläkelaitos hoitaa nykyään suuren osan kansalaisen sosiaaliturvasta eri elämänvaiheissa. Tässä oppaassa esitellään psoriasiksen hoitoon liittyviä Kelan lääkekorvauksia, matkakorvauksia, päivärahoja ja hoitotukia. Lisätietoa näistä ja muista Kelan etuuksista löytyy internetistä [Kelán sivuilta](#). Oppaan lopussa käsitellään myös lyhyesti julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuja ja maksukattoa sekä potilaan oikeutta hoitosuunnitelmaan.

Terveydenhuolto jakaantuu Suomessa julkisiin terveydenhuoltopalveluihin, joita ovat erikoissairaanhoito ja perusterveydenhuolto, ja yksityisiin terveydenhuoltopalveluihin. Kela korvaa yksityisellä sektorilla aiheutuneista kustannuksista korvausta sairausvakuutuslain perusteella.

Sosiaalitoimi tuottaa sosiaalipalveluita (kotipalvelut, sosiaalityö, perhe- ja kasvatusneuvolat, mielenterveystoimistot ja nuorisotyö), täydentävää toimeentulotukea ja vammaispalveluita. Vammaispalvelulaissa on määritelty vammaisuuden ja pitkäaikaissairauden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on tuottaa työvoimapalveluita sekä erilaisia työllisyyttä tukevia koulutuksia, työkokeilua ja neuvontaa. Psoriasisista sairastavan on mahdollista kouluttautua uudelleen Kelan tuella, mikäli sairauden vuoksi on mahdotonta jatkaa entisessä ammatissa.

Potilasjärjestöjen palvelut tukevat työelämässä ja arjessa jaksamista erilaisten kurssien ja vertaistuen muodossa. Psoriasisliitto järjestää toimintakykyä ylläpitäviä kursseja työkäisille ja eläkkeellä oleville psoriaatikkoille sekä perheille. Työkäiset psoriaatikot voivat myös hakeutua Kelan järjestämille kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseille <https://www.kela.fi/kuntoutus-ja-sopeutumisvalmennuskurssit>. Paikalliset psoriasisryhmät tarjoavat monenlaista toimintaa ja vertaistukea psoriasisista sairastaville ja läheisille.

Psoriasisliiton toiminnasta, kuten kursseista sekä yhdistysten vertaistoiminnasta saat ajankohtaista tietoa [Psoriasisliiton sivuilta](#) ja Ihon aika -lehestä.

Järjestöjen yhdessä laatima laaja sosiaaliturvan verkko-opas löytyy osoitteesta www.sosiaaliturvaopas.fi.

Lääkekorvaukset ja perusvoidekorvaukset

Kelasta voi hakea korvausta lääkkeistä, perusvoiteista ja kliinisistä ravintovalmisteista, joita lääkäri on määrännyt hakijan sairauden hoitoon. Lääkeostoista maksetaan korvauksia kolmessa eri korvausryhmässä. Korvaukset maksetaan prosenttiosuutena lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta, mikäli lääkkeelle on olemassa vaihtokelpoinen rinnakkaisvalmiste. Korvausluokat ovat peruskorvaus, alempi erityiskorvaus ja ylempi erityiskorvaus. Lääkereseptit ovat voimassa kaksi vuotta tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Sähköinen resepti

Sähköinen resepti on lääkemääräys, jonka lääkäri laatii ja allekirjoittaa sähköisesti ja tallentaa keskitettyyn tietokantaan eli Reseptikeskukseen. Potilas saa lääkäriltä potilasohjeen, jossa on tiedot määrätystä lääkkeestä. Lääkekorvausten saamiseksi on apteekissa esitettävä Kela-kortti. Sähköisen lääkemääräyksen uusimista voi pyytää apteekista tai terveydenhuollosta tai lähettää uusimispyynnön itse [OmaKanta-palvelun](#) kautta. Myös omia Reseptikeskuksessa olevia tietojaan voi katsella OmaKanta-palvelussa. Palveluun kirjaudutaan esim. verkkopankkitunnuksin tai mobiilivarmenteella.

Lääkkeiden osto EU- ja ETA maissa sekä Sveitsissä onnistuu lääkärin kirjoittamalla eurooppalaisella lääkemääräyksellä. Oikeus koskee lääkkeitä, joita vastaava valmiste on hyväksytty Suomessa korvattavaksi. Asiakas maksaa lääkkeet kokonaan ja hakee korvauksen jälkikäteen Kelasta. Suomessa kirjoitetulla sähköisellä reseptillä voi hankkia lääkkeitä Virossa, Kroatiaassa, Portugalissa ja Puolassa. 1.1.2023 alkaen ei tarvitse enää antaa suostumusta reseptitietojen luovuttamiseen apteekille.

Ulkomailla ostetuista lääkkeistä ei ole mahdollista saada suorakorvausta, vaan korvaukset on haettava myöhemmin Suomessa.

Viitehintajärjestelmä

Lääkärin määräämä lääke voidaan apteekissa vaihtaa halvempaan vastaavaan valmisteeseen, mikäli lääke kuuluu viitehintajärjestelmän piiriin. Samaan ryhmään kuuluvilla lääkevalmisteilla on sama viitehinta, joka lasketaan ryhmän edullisimman valmisteen myyntihinnasta. Jos et halua vaihtaa lääkettesi viitehinnan mukaiseen edullisempaan lääkkeeseen, saat korvauksen enintään viitehinnasta ja maksat itse erotuksen. Viitehinnan ylittävä osuus ei kerrytä vuotuista omavastuuosuutta (ns. lääkekatto). Lääkäri voi kieltää hoidollisin tai lääketieteellisin perustein lääkkeen vaihdon edullisempaan valmisteeseen tekemällä siitä merkinnän reseptiin. Perusvoiteet, Daivobet sekä biologiset lääkkeet eivät kuulu lääkevaihdon piiriin, joten niistä saa korvauksen valmisteen myyntihinnasta.

Alkuomavastuu

Asiakas saa lääketoista Kela-korvausta vasta kalenterivuotuisen 50 euron alkuomavastuun täytyttyä. Alkuomavastuu astuu voimaan sen vuoden alusta, kun täyttää 19 vuotta.

Yhdellä ostokerralla voi hankkia enintään kolmen kuukauden aikana tarvittavat lääkkeet. Jos lääkkeitä tarvitaan tätä pidemmäksi ajaksi, tulee ottaa yhteyttä Kelaan. Korvausta voi saada uuden lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen erästä vasta sen jälkeen, kun aiemmin ostettu erä on käytetty annetun ohjeen mukaisesti lähes kokonaan loppuun. Kun asiakas asioi apteekissa, apteekki tarkistaa voiko uuden erän jo toimittaa korvattuna.

Peruskorvausluokka

Sairausvakuutuslain mukaan lääkkeet ovat peruskorvattavia silloin, kun kysymyksessä sairauden hoidossa tarpeellinen lääke. Peruskorvaus lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta on 40 prosenttia. Yhdellä ostokerralla voi hankkia enintään kolmen kuukauden aikana tarvittavat lääkkeet. Perusvoiteista saa peruskorvauksen, kun reseptissä on merkintä *pitkäaikaisen ihosairauden hoitoon*.

Ns. *rajoitetun peruskorvauksen* piiriin kuuluu osa vaikean psoriasisien hoitoon tarkoitetuista biologisista lääkkeitä. Tällöin erikoislääkäri kirjoittaa potilaalle B-todistuksen lääkkeen tarpeellisuudesta.

Erytyiskorvausluokka

Lääkkeet ovat erityiskorvattavia, kun kysymyksessä on vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa tarvittava välttämätön lääke. Erytyiskorvausryhmiä on kaksi: alempi erityiskorvaus 65 prosenttia ja ylempi erityiskorvaus 100 prosenttia. Ylemmän erityiskorvausluokan lääkkeillä on lääkekohtainen omavastuu, 4,50 euroa/lääke. Erytyiskorvausoikeuden saamiseksi tarvitaan erikoislääkäriltä B-todistus, oma hakemus ja merkintä Kela-korttiin.

Ihopsoriasisissa 100 prosenttia erityiskorvattava lääke on asitreini (mm. Neotigason), silloin kun psoriasisista on vähintään 75 prosenttia kehon pinta-alasta eli on kyse yleisestä erythrodermiasta.

Nivelpsoriasisien hoidossa 65 prosenttia korvattavia ovat mm. metotreksaatti-, atsatiopriini-, siklosporiini- ja sulfasalasiinivalmisteet, kun niitä käytetään psoriasikseen liittyvän hankalan niveltulehduksen hoidossa. Muut kuin insuliinia sisältävät diabeteslääkkeet kuuluvat alemman korvausluokan lääkkeisiin.

Erytyisen kalliiden lääkkeiden korvaaminen

Erytyisen kallista lääkettä voi ostaa kerralla määrän, jolla lääkekustannusten vuosiomavastuu 592,16 euroa ylittyy. Kuitenkin enintään kolmen kuukauden lääkemäärän. Jatkossa lääkettä toimitetaan kuukauden tarvetta vastaava määrä kerrallaan. Uusi lääke-erä korvataan noin viikkoa ennen edellisen loppumista. Läkettä voi esim. ulkomaanmatkan vuoksi saada kuitenkin kuukauden tarvetta suuremman

määrän. Matkan vuoksi tehtävä poikkeus saada lääkkeitä suorakorvattuna edellyttää, että asiakas pyytää Kelan toimistosta poikkeusluvan. Matkalta paluupäivä tulee olla tiedossa. Erityisen kalliiksi luokitellaan lääke, jonka yksittäinen lääkepakkaus maksaa ennen Kela-korvausta yli 1 000 euroa.

Lääkekustannusten vuosiomavastuu (ns. lääkekatto)

Suuriin lääkekuluihin on mahdollisuus saada lisäkorvausta. Asiakkaan maksamien lääke- ja perusvoidekustannusten omavastuuosuudet kerääntyvät ns. lääkekattoon. Vuonna 2023 tämä lääkekatto on 592,16 euroa/kalenterivuosi.

Kela maksaa korvauksen piiriin kuuluvat lääke- ja perusvoidekustannukset omavastuun 2,50 euroa/lääke ylittävältä osalta kokonaan kuluvan vuoden loppuun asti. Myös lisäkorvauksessa noudatetaan viitehintajärjestelmää.

Tieto lääkekaton täyttymisestä siirtyy välittömästi Kelasta apteekkeille, joten asiakas saa lisäkorvauksen heti lääkkeen ostohetkellä.

Lisäkorvauksen hakuaika on 6 kuukautta kalenterivuoden päättymisestä, mikäli apteekin suorakorvausta ei ole saatu.

Yksityislääkärin ja hammaslääkärin palkkiot

Vuoden 2023 alusta yleis- ja erikoislääkärien vastaanottokäynneistä saa samansuuruisen korvauksen. Lääkärikäynnistä läsnä tai etänä saa nyt 8 euron korvauksen. Korvaus on kuitenkin suurempi, jos hoidon on antanut psykiatrian erikoislääkäri tai erikoishammaslääkäri. Yksityisen hammashoidon osalta Kela-korvaukset säilyvät ennallaan.

Yksityishammaslääkärin palkkiosta korvataan vahvistetun korvaustaksan mukainen määrä. Suun ja hampaiden tutkimus ja ennaltaehkäisevä hoito korvataan joka toinen vuosi. Korvaus voidaan kuitenkin maksaa vuosittain, mikäli tutkiminen on potilaan terveydentilan vuoksi tarpeellista. Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämistä laboratoriokustannuksista, röntgentutkimuksista, lääkkeistä ja matkoista, jotka liittyvät korvattavaan hammashoitoon.

Korvausta maksetaan myös sairausvakuutusta varten annetusta yksityislääkärin kirjoittamasta lääkärintodistuksesta, kuten lääkekorvaus, sairauspäiväraha tai kuntoutuksen arviointi. Eläkkeen hakemista, kuntoutusta tai ajokorttia varten annetuista lääkärinlausunnoista ei saa korvausta.

Korvaus on haettava 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Lääkärin määräämä tutkimus ja hoito

Yksityislääkärin määräämien tutkimusten ja hoitojen korvauksessa tapahtui muutos vuoden 2023 vaihteessa. Tutkimuksista ja hoidoista ei saa enää ollenkaan Kela-korvausta. Esimerkiksi yksityislääkärin määräämä valohoito ja fysioterapia maksetaan jatkossa kokonaan itse. Näihin palveluihin liittyviä matkakustannuksia ei myöskään

korvata. Yksityisen hammashoidon osalta Kela-korvaukset säilyvät kuitenkin ennallaan. Myös psykiatrian erikoislääkärin määräämistä yksityisen sairaanhoidon tutkimuksista ja toimenpiteistä saa edelleen korvauksen. Korvaus on enintään Kelan taksan suuruinen.

Matkakorvaus

Matka- ja yöpymiskorvaus maksetaan sairauden ja Kelan kuntoutuksen vuoksi tehtyjen matkojen kustannuksista. Korvaus suoritetaan pääsääntöisesti yleisten kulkuneuvojen kustannusten mukaan matkasta lähimpään lääkäriin, tutkimus- tai hoitolaitokseen.

Matkakustannukset korvataan yhdensuuntaisen matkan omavastuun, 25 euroa, ylittävältä osuudelta (edestakaisen matkan omavastuu on siis 50 euroa). Oman auton, taksin tai sairaankuljetusauton käyttöä pidetään perusteltuna, mikäli sairaus tai paikalliset liikenneolosuhteet sitä edellyttävät. Korvaus oman auton käytöstä on 0,33 euroa/km omavastuun ylittävältä osalta. Kun matkustat omalla autolla terveyskeskukseen, julkiseen sairaalaan tai Kelan järjestämään kuntoutukseen ja yhdensuuntainen matka on alle 100 kilometriä, et tarvitse matkakorvaushakemuksen liitteeksi terveydenhuollon antamaa todistusta oman auton käytöstä (SV 67).

Matkat yksityiseen terveydenhuoltoon korvataan vain silloin, jos siellä annettu hoito on sairausvakuutuksesta korvattavaa. Esimerkiksi lääkärin määräämää valohoitoa ei enää korvata, ei tällöin myöskään siihen liittyviä matkakuluja enää vuoden 2023 alusta korvata. Jos asiakkaalla on hoitoon (esim. fysioterapia) hyvinvointialueen myöntämä maksusitoumus tai palveluseteli, matka korvataan sinne mistä asiakas on hoidon saanut. Maksusitoumus tai palveluseteli tulee mainita taksia tilattaessa.

Taksimatkojen korvaus

Taksin käytön tarpeellisuudesta tulee pyytää lääkärin tai hoitolaitoksen antama todistus (SV 67) ja säilyttää se. Todistus voidaan kirjoittaa kertamatkalle, määräajaksi tai toistaiseksi. Hoitokäynnillä työntekijän tilaama taksimatka ei edellytä todistusta.

Asiakas maksaa taksimatkan yhteydessä vain omavastuuosuuden 25 euroa näyttämällä Kela-korttia. Samalla kertaa voit tilata kahden viikon ajalta tiedossa olevat matkat terveydenhuoltoon. Korvausta ei voi hakea enää jälkikäteen Kelasta.

Tilausnumerot ja tarkemmat ohjeet löydät [Kelän Näin tilaat taksin -sivuilta](#).

Matkakatto

Mikäli sairausvakuutuslain mukaisten matkakustannusten omavastuuosuudet kalenterivuoden aikana ylittävät 300 euroa, et maksa loppuvuoden matkoistasi mitään. Myös alle omavastuun jäävät matkakustannukset kerryttävät matkakattoa. Säilytä tällöin kuitit ja ilmoita kustannuksista Kelan toimistoon. Kela seuraa korvattujen matkojen osalta omavastuuosuuden täyttymistä, mutta ei lähetä enää matkaomavastuukorttia. Tieto omavastuun täyttymisestä menee automaattisesti taksien tilausvälityskeskukseen.

Jos sairauden hoitoon liittyen joutuu yöpymään hotellissa, Kela maksaa yöpymisrahaa 20,18 euroa/yö. Säilytä kuitti yöpymiskustannuksista.

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

Sairauspäiväraha korvaa alle vuoden kestävästä sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Sitä maksetaan 16–67-vuotiaalle Suomessa asuvalle henkilölle, joka on ollut sairautta edeltävän kolmen kuukauden aikana työssä tai työttömänä työnhakijana. Työhön rinnastetaan myös yrittäjänä toimiminen, päätoiminen opiskelu sekä vuorottelu- ja sapattivapaa.

Oikeus sairauspäivärahaan syntyy, kun sairaus on kestänyt sairastumispäivän lisäksi 9 sitä seuraavaa arkipäivää. Yrittäjän omavastuu-aika on yksi päivä eli sairastumispäivä. Sairauspäivärahaa maksetaan kuudelta arkipäivältä viikossa enintään 300 päivää ja se on veronalaista tuloa. Kelan sairauspäiväraha sekä kuntoutusraha määräytyvät 12 kuukauden tarkasteluajan tulojen mukaan. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukaudelta, jotka ovat edeltäneet etuusoikeuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. Työttömän sairauspäiväraha määräytyy hänen työttömyysetuutensa mukaan ja opiskelijan sairauspäiväraha opintorahan mukaan. Tulottomalla tai pienituloisella on myös oikeus hakea sairauspäivärahaa. Vähimmäispäiväraha on 31,99 euroa/arkipäivä.

Sairauspäiväraha haetaan hakemuksella Kelan toimistosta tai työpaikan sairauskassalta kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta. Liitteeksi tarvitaan lääkärin A tai B todistus työkyvyttömyydestä sen kestosta riippuen.

Kun henkilö on saanut sairauspäivärahaa 60 arkipäivää, selvittää Kela ensimmäisen kerran asiakkaan kuntoutustarpeen. Pitkittyvän työkyvyttömyyden ja oikea-aikaisen kuntoutuksen mahdollistamiseksi selvitetään kuntoutustarve myös 150 ja 230 sairauspäivärahapäivän jälkeen.

Sairauspäivärahan maksaminen 90 arkipäivän jälkeen edellyttää työterveyslääkärin lausuntoa jäljellä olevasta työkyvystä ja mahdollisuuksista jatkaa työssä. Lausunto on hyvä toimittaa ajoissa Kelaan, ettei sairauspäivärahan maksaminen viivästy. Lausunto on maksuton. Ilman työterveyslääkärin lausuntoa päivärahaa ei voida maksaa 90 päivän jälkeen. Työnantajan kuuluu samalla ottaa kantaa, voidaanko työolosuhteita muokata työhön paluun helpottamiseksi. Lausuntoa ei tarvita yrittäjiltä, opiskelijoilta tai työttömiltä.

Mikäli sairaus jatkuu yli vuoden, on mahdollista hakea työkyvyttömyyseläkettä tai jos työkyvyttömyyden tiedetään kestävän vähintään vuoden henkilöllä voi olla oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen heti sairauden alkamista seuraavan kuukauden alusta.

Osasairauspäivärahan tarkoitus on helpottaa työkyvyttömän henkilön työhön paluuta ja kuntoutumista pitkän sairausloman aikana. Työntekijä sopii työnantajansa kanssa työhön paluusta osa-aikaisesti. Oikeus on 16–67-vuotiaalla kokoaikatyötä tekevällä työntekijällä tai yrittäjällä. Kokoaikatyö tarkoittaa, että säännöllisen työajan tulee olla vähintään 30 tuntia viikossa. Osa-aikatyöjärjestelyn tulee kestää yhtäjaksoisesti vähintään 12 arkipäivää. Työajan on vähennyttävä 40–60 prosenttia aiemmasta. Osasairauspäivärahaa maksetaan ilman omavastuu-aikaa, kun se jatkuu välittömästi sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen. Muussa tapauksessa osa-aikainen työskentely on mahdollista aloittaa jo sairauspäivärahan omavastuuajalla. Osasairauspäivärahan suuruus on puolet sairauspäivärahasta. Sitä on mahdollista maksaa vähintään 12 arkipäivältä ja enintään 150 arkipäivältä. Osa-aikatyöstä sovitaan

työterveyslääkärin tai muun työolosuhteet tuntevan lääkärin arvion perusteella.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa maksetaan 16–67-vuotiaalle Kelan järjestämän kuntoutuksen ja sopeutumisvalmennuksen perusteella ja se korvaa menetettyä ansiota. Kuntoutusraha määräytyy 12 kuukauden tarkasteluajan tulojen mukaan. Kuntoutusraha maksetaan 6 arkipäivältä viikossa ja se on veronalaista tuloa. Omavastuuajan pituus riippuu kuntoutustoimenpiteestä. Kelan järjestämien sopeutumisvalmennuskurssien omavastuu-aika on yksi päivä. Kuntoutusraha haetaan kuntoutuksen jälkeen Kelasta kuntoutusrahahakemuksella, jonka liitteeksi tulee osallistumistodistus. Hakuaika on 4 kuukautta kuntoutuksen aloittamisesta. Jos saat kuntoutuksen ajalta palkkaa, kuntoutusraha maksetaan työnantajallesi. Vuonna 2023 kuntoutusrahan vähimmäismäärä eli minimi on 31,99 euroa/arkipäivä. Osakuntoutusrahaa voit saada, jos työaikaasi on kuntoutukseen osallistumisen vuoksi lyhennetty vähintään 40 prosenttia normaalista päivittäisestä työajastasi. Osakuntoutusrahan määrä on puolet täyden kuntoutusrahan määrästä.

Lisätietoa kuntoutusrahasta [Kelan Kuntoutus-sivulta](#).

Alle 20-vuotiaalle voidaan maksaa [nuoren kuntoutusrahaa](#) opiskelun tai muun työelämään tähtäävän tehostetun kuntoutuksen ajalta.

Vammaistuki 16 vuotta täyttäneelle

Vammaistuen tarkoitus on tukea työikäisen vammaisen tai pitkäaikaissairaana henkilön elämänlaatua sekä selviytymistä arjessa, työelämässä ja opiskelussa. 16 vuotta täyttänyt henkilö voi saada vammaistukea sairaudesta tai vammasta aiheutuvan haitan ja toimintakyvyn heikentymisen perusteella. Haitta arvioidaan Kelassa tapaturma- ja ammattitautilain mukaisen haittaluokituksen perusteella. Jos saat täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, kuntoutustukea tai haitta- tai avuttomuuslisää (vakuutuksen perusteella) tutustu eläkettä saavan hoitotuki -etuuteen.

Vammaistuen myöntämisen edellytyksenä on, että sairaudesta aiheutunut toimintakyvyn heikentyminen on kestänyt vähintään yhden vuoden ajan. Toimintakyvyn heikentymisellä tarkoitetaan avun tarvetta esim. henkilökohtaisissa toiminnoissa tai sairauden hoidossa, heikentynyttä kykyä huolehtia itsestään ja selviytyä jokapäiväisistä toiminnoista kotona. Myös työ- ja opiskelutehtävistä selviytymistä selvitetään.

Vammaistuki on porrastettu kolmeen luokkaan: perusvammaistuki, korotettu vammaistuki ja ylin vammaistuki.

Perustukeen (102,85 euroa/kk) on mahdollisuus henkilöllä, jolle sairaudesta tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa tai avuntarvetta/ohjauksen ja valvonnan tarvetta.

Korotettua vammaistukea (240 euroa/kk) voi saada, kun sairaudesta tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa ja henkilö tarvitsee säännöllisesti toistuvaa ja monipuolista apua ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella. Oikeus korotettuun vammaistukeen on myös, mikäli sairaudesta tai vammasta aiheutuvat erityiskustannukset ovat kuukausitasolla vähintään n. 240 euroa ja perustuen edellytykset täyttyvät. Erityiskustannukset on laissa vammaisasetuksista määritelty ja niillä on ainoastaan perustukea korottava vaikutus. Erityiskustannuksista kannattaa tehdä erillinen luettelo ja laskelma sekä säilyttää kuitit.

Ylimpään vammaistukeen (465,38 euroa/kk) on mahdollisuus henkilöllä, joka on vaikeavammaisen ja tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä apua.

Vammaistukea haetaan täyttämällä vammaistukihakemus OmaKelassa. Hakulomakkeen (EV256) voi myös toimittaa postitse Kelaan. Liitteeksi tarvitaan lääkärin C- tai B-todistus. Kopio sairauskertomuksesta käy myös, jos siitä ilmenee hakemuksen ratkaisemiseksi riittävät tiedot. Liitteestä tulee ilmetä miten ja mistä alkaen toimintakyky on heikentynyt sekä millainen on avun tai ohjauksen tarve. Suositeltavaa on kirjoittaa hakemukseen oma liite, jossa kuvataan konkreettisesti, miten sairaus aiheuttaa ongelmia arjessa, työelämässä ja opiskelussa. Myös hoitojen toteutus ja ajankäyttö kannattaa kuvata.

Vammaistuki on verotonta tuloa ja sitä on mahdollisuus saada takautuvasti puolen vuoden ajalta.

Haittaluokitus

Tapaturmavakuutuslaki 18§

Lääketieteellistä haittaa arvioitaessa käytetään suuntaa antavana ohjeena sosiaali- ja terveysministeriön haittaluokitusta (STM 1649/2009), joka luokittaa ihosairausten oireet seuraavasti:

Iho	Haittaluokka
Ihottumaa on lähes jatkuvasti tai sitä aiheuttavia ärsykejä on vaikea välttää, tila jatkuvalla hoidolla hallittavissa. *	3–5
Jatkuva ihottuma, joka aiheuttaa merkittäviä rajoituksia päivittäisiin toimintoihin.	6–10
Laaja-alainen, jatkuvasti aktiivi- ja yleisoireita aiheuttava vaikea ihottuma, kuten yleistynyt erythrodermia.	11–15

*Haittaluokka 3–5 ei riitä vammaistuen myöntämiseen.

Nivelpsoriasisiksen haittaluokitus

Lääkärintodistuksessa kuvataan miten liikeradat poikkeavat normaalista. Montako astetta liike jää vajaaksi sekä mikä on niveloireiden vaikutus toiminnallisuuteen.

Eläkettä saavan hoitotuki

Hoitotuen tavoitteena on tukea sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa sekä korvata hänelle sairaudesta tai vammasta aiheutuvia jatkuvia erityiskustannuksia. Hoitotuen edellytyksenä on, että hakijan toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajan. Hoitotukea voidaan maksaa henkilölle, joka on 65 vuotta täyttänyt tai alle 65-vuotias, joka saa työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, liikenne-/tapaturmavakuutuksen tai sotilasvamma-/sotilastapaturmalain mukaista jatkuvaa eläkettä tai korvausta. Hoitotukea ei voi saada, jos saa pelkästään osatyökyvyttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä tai työttömyyseläkettä.

Hoitotuki on porrastettu kolmeen suuruusluokkaan: perustuki, korotettu hoitotuki ja ylin hoitotuki. Luokitus perustuu siihen, miten paljon ja kuinka usein tarvitsee säännöllistä toisen henkilön apua ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa (ruokailu, pukeminen, hoitotoimenpiteet, henkilökohtainen hygienia ja liikkuminen), kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella.

Perustukeen (78,72 euroa/kk) on oikeutettu henkilö, joka tarvitsee säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa henkilökohtaisissa toiminnoissa, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella.

Korotettu hoitotuki (171,49 euroa/kk) voidaan myöntää, kun avun tarve on jokapäiväistä ja apua tarvitaan moniin henkilökohtaisiin toimintoihin. Mikäli perustuen edellytykset täyttyvät voi tuki korottua sairaudesta aiheutuvien suurten (n. 170 euroa/kk) erityiskustannusten perusteella korotetuksi hoitotueksi.

Ylimmän hoitotuen (362,62 euroa/kk) saaminen edellyttää, että henkilö on ympärivuorokautisen hoidon ja valvonnan tarpeessa.

Eläkettä saavan hoitotuki haetaan OmaKelassa tai postittamalla hakulomake (EV256) Kelaan. Liitteeksi tarvitaan lääkärinlausunto C tai B. Myös kopio sairauskertomuksesta käy, jos siinä on tiedot asiakkaan sairauksista, ajankohtaisesta toimintakyvystä ja terveydentilasta. Hoitotukea voi saada puoli vuotta takautuvasti ja se on verotonta.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Kela voi myöntää vammaistukea, jos pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavan ikäiseen terveeseen lapseen. Tukea ei myönnetä pelkästään kustannusten perusteella. Kun perustuen edellytykset täyttyvät ja erityiskustannusten voidaan arvioida nousevan vähintään korotetun tuen määrään, tuki voidaan myöntää korotettuna.

Tukea ei ratkaista pelkän diagnoosin perusteella, vaan olosuhteet ja lapsen hoidosta aiheutuva rasitus ja sidonnaisuus vaikuttavat päätökseen. Huomioon otetaan mm. erityisjärjestelyt päiväkodissa ja koulussa sekä eri terapioiden tarve.

Vammaistuki on porrastettu kolmeen ryhmään sidonnaisuuden ja rasituksen mukaan: Perustuki, korotettu vammaistuki ja ylin vammaistuki.

Perustukeen (102,85 euroa/kk) voi olla oikeus, kun lapsen psoriasis on pitkään hankalasti oireileva, laaja-alainen ja vaatii (erikois)lääkärin vuosittaisia käyntejä sekä perusvoiteen lisäksi jatkuvaa lääkitystä. Hoitojen toteutus vaatii huoltajalta vastuuta, sitoutumista ja seurantaa.

Korotettuun tukeen (240 euroa/kk) voi olla oikeus, kun lapsen hoito on vaativaa ja aikaa vievää. Tällöin lapsella on laaja-alainen, vaikeahoitoinen psoriasis, joka vaatii perusvoiteen lisäksi runsaasti muuta lääkitystä ja esimerkiksi sairaalahoitojaksoja. Hoito vie päivittäin runsaasti aikaa.

Ylin tuki (465,38 euroa/kk) on tarkoitettu vaikeavammaisille lapsille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista toisen henkilön apua ja valvontaa.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea haetaan OmaKelassa tai postittamalla hakulomake (EV256) Kelaan. Liitteeksi tarvitaan lääkärinlausunto C tai B. Myös kopio sairauskertomuksesta käy, kunhan siitä selviää riittävät tiedot sairaudesta ja sen vaikutuksista. Tuki voidaan myöntää tarvittaessa puoli vuotta takautuvasti ja se on verotonta. Päätös tehdään yleensä 1–2 vuodeksi, jonka jälkeen tilanne tarkistetaan.

Lapsen hoitotuen hakemuksen liitteeksi kannattaa kirjoittaa vapaamuotoinen liite, jossa tarkemmin kuvailee perheen elämäntilannetta, sairauden aiheuttamaa haittaa kotona, koulussa ja päiväkodissa sekä hoitojen konkreettista toteuttamista.

Kelan päätöksestä valittaminen

Kela antaa vammais- ja hoitotukihakemuksista kirjalliset päätökset. Kielteisessä päätöksessä tulee selvittää, millä perusteella hakemus on hylätty. Mikäli hakija on tyytymätön saamaansa päätökseen, voi hakea muutosta valittamalla 37 päivän aikana päätöksen postituspäivästä. Valitus tehdään kirjallisesti joko vapaamuotoisesti tai Kelan lomakepohjaa käyttäen. Valituskirjelmästä tulee käydä esille asia ja päätös, josta valitetaan sekä omat perustelut, yhteystiedot, henkilötunnus ja allekirjoitus. Tarvittaessa voit liittää lisäselvityksiä, kuten uuden lääkärinlausunnon. Valitus toimitetaan Kelalle, joka tutkii, voidaanko vaatimukset hyväksyä (itseoikaisu). Muussa tapauksessa Kela lähettää valituksen muutoksenhakulautakuntaan. Ylin muutoksenhakuaste on vakuutusosoikeus. Päätöksestä valittaminen on maksutonta.

Erityishoitoraha

Erityishoitorahaa voidaan maksaa vanhemmalle, joka osallistuu alle 16-vuotiaan lapsen sairaanhoitoon tai kuntoutukseen ja on tämän vuoksi estynyt tekemään työtään ja hänelle tulee ansionmenetystä. Myös henkilö, joka vanhemman tavoin hoitaa lasta, voi saada erityishoitorahaa. Erityishoitoraha on sairauspäivärahan suuruinen ja verollista tuloa. Erityishoitorahaa haetaan Kelasta ja liitteeksi tarvitaan D-todistus.

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennys

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksen voi saada harkinnanvaraisesti esimerkiksi sairauden, työttömyyden tai elatusvelvollisuuden perusteella. Koko perheen tulot vaikuttavat vähennykseen. Sairaudesta johtuva veronmaksukyvyyn alentuminen voidaan huomioida suurten sairauskulujen perusteella, jos sinun ja puolisoasi sekä alaikäisten lastesi yhteenlaskettujen sairauskustannusten määrä on vuoden aikana vähintään 700 euroa ja samalla 10 prosenttia puhtaiden ansio- ja pääomatulojesi yhteismäärästä. Vähennys on korkeintaan 1400 euroa.

Kuitit sairauskuluista tulee esittää pyydettäessä. Lisätietoa mm. tulo rajoista saa veroviranomaiselta tai [Verohallinnon](#) verkkosivuilta.

Invalidivähennys

Invalidivähennykseen on oikeus henkilöllä, jolla on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta ja jonka haitta-aste on vähintään 30 prosenttia. Täyden vähennyksen saa henkilö, jonka haitta-aste on 100 prosenttia. Jos haitta-aste on pienempi, invalidivähennys on haitta-asteen mukainen prosenttimäärä täydestä vähennyksestä. Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan henkilön haitta-asteeksi katsotaan 100 prosenttia ja osaeläkettä saavan haitta-asteeksi 50 prosenttia ilman eri selvitystä. Henkilö säilyttää oikeutensa vähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Valtionverotuksessa täyden vähennyksen määrä on 115 euroa. Vähennys tehdään valtion tuloverosta. Kunnallisverotuksessa täysi vähennys on 440 euroa. Lääkärin B-lausunto haitta-asteesta toimitetaan verottajalle.

Invalidivähennyksen saamiseksi on ensimmäisellä kerralla toimitettava verottajalle lääkärintodistus, josta pysyvä haitta-aste ja sen alkamisajankohta ilmenevät. Jatkossa verottaja tekee vähennyksen viran puolesta. Haitta-asteen muuttuessa on verottajalle toimitettava uusi lääkärintodistus. Invalidivähennyksestä voi hakea takautuvasti viiden vuoden ajalta.

Julkisen terveydenhuollon asiakasmaksut ja maksukatto

Asiakailta perittävät maksut ovat asiakasmaksulaissa säädettyjä enimmäismaksuja. Hyvinvointialueet voivat myös päättää olla perimättä maksuja lainkaan tai periä maksimimääräisiä hintoja alhaisemmat maksut.

Sarjahoito (esim. valohoito) maksaa enintään 11,60 euroa hoitokerralta. Maksun saa periä enintään 45 käynnistä kalenterivuodessa mukaan lukien eri sarjahoidot sekä terveyskeskuksessa että erikoissairaanhoidossa.

Lääkärintodistuksesta ei peritä maksua silloin, kun todistus liittyy hoitoon, esim. sairauslomastodistus työnantajalle. Maksuttomia ovat perusterveydenhuollossa mm. B-todistus kuntoutusta varten, lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyviä apuvälineitä varten ja lääkekorvausoikeuden saamista varten (esim. biologiset lääkkeet). Hoitoon liittymättömät todistukset, joilla haetaan etuuksia (esim. vammaistuki), ovat maksullisia. Maksu on tällöin enintään 51,50 euroa. Ajokortin saamiseksi tarvittava lääkärintodistus maksaa enintään 61,80 euroa.

Julkisen terveydenhuollon maksuilla on *vuotuinen maksukatto*, joka on 692 euroa kalenterivuodessa (2023). Maksukatto on henkilökohtainen, mutta perheen alle 18-vuotiailta perittävät maksut voi yhdistää toisen huoltajan maksuihin.

Maksukattoon lasketaan mukaan terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelut, fysioterapia, sarjahoito, sairaalan poliklinikkamaksut, päiväkirurgian maksu, lyhytaikaisen laitoshoidon maksut sekä kuntoutushoidon maksut.

Maksukatton täytyttyä loppuvuoden avohoidon palvelut saa pääsääntöisesti maksutta ja lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu alenee 22,80 euroon.

Maksukattoon ei lasketa mukaan hammashoidon, sairaankuljetuksen, lääkärintodistusten, yksityislääkärin läheteellä tehtävien laboratorio- ja kuvantamistutkimusten (esim. röntgen-, ultraääni- tai magneettikuvaus) maksuja eikä tulositonnaisia maksuja.

Maksukatton täyttymistä on seurattava itse terveydenhuollosta saatavan seurantakortin avulla.

Asiakkaan maksukyvyyn huomioiminen

Hyvinvointialueen on alennettava tai jätettävä perimättä sosiaali- ja terveydenhuollon maksu, jos periminen vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulon tai lakisääteisen elatusvelvollisuudesta huolehtimisen. Asiakas voi saada sosiaali- ja terveyspalveluiden maksuihin myös toimeentulotukea. Jos sinulla on vaikeuksia maksaa asiakasmaksuja, voit ottaa yhteyttä hyvinvointialueen tai sairaalan sosiaalityöntekijään.

Potilaan oikeus hoitosuunnitelmaan

Potilaslain mukaan potilaan hoidon on oltava suunnitelmallista. Kirjalliseen hoitosuunnitelmaan kootaan tiedot kaikista potilaan terveysongelmista sekä suunniteltu hoito, tutkimukset, kuntoutus ja seuranta.

Hoitosuunnitelman avulla voidaan koota eri sairauksien hoidot turvallisesti ja varmistaa hoitojen yhteensopivuus ja toteutus. Omaiset, läheiset tai laillistettu edustaja voivat myös olla mukana hoitosuunnitelman laadinnassa. Hoitosuunnitelman tekemiseen voi osallistua tarvittaessa myös erityistyöntekijöitä, esim. fysioterapeutti kuntoutustarvetta arvioitaessa.

Kirjallinen hoitosuunnitelma on hyvä laatia yhteistyössä hoitavan lääkärin kanssa. Suunnitelmaan voidaan kirjata myös suositus tarvittavista hoitotarvikkeista.

Terveyskeskuksen hoitotarvikejakelu

Kotona tapahtuvaan pitkäaikaisen sairauden hoitoon on mahdollista saada terveyskeskuksesta erilaisia hoitotarvikkeita, kuten diabeteksen hoitovälineitä, sidetarpeita, avannetarvikkeita tai vaippoja. Hoitosuunnitelmaan kuuluvat hoitotarvikkeet ovat maksuttomia. Hyvinvointialueiden käytännöt antaa esim. keinohosidoksia psoriasisista sairastaville vaihtelevat. Jos käytät säännöllisesti esim. keinohosidoksia, varmista, että ne mainitaan hoitosuunnitelmassasi.